

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAREK NIECHCIAŁ

RKR.610.2.2018.DN

Kraków, 8 października 2019 r.

DECYZJA Nr RKR - 3/2019

I.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 tej ustawy, po przeprowadzeniu, z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 *ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, działanie przedsiębiorcy Eurocent S.A. w upadłości z siedzibą w Krakowie polegające na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty całości lub części kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co jest sprzeczne z art. 49 ust. 1 i ust. 2 *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (Dz.U. z 2018 r., poz. 993 ze zm.) i **stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 20 marca 2018 r.**

II.

Na podstawie art. 27 ust. 4 w związku z art. 26 ust. 3 *ustawy z dnia 16 lutego 2017 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* **nakłada się** na Eurocent S.A. w upadłości z siedzibą w Krakowie **obowiązek publikacji**, na koszt tego przedsiębiorcy, **punktu I sentencji niniejszej decyzji** z uwzględnieniem numeru, daty wydania decyzji oraz informacji o jej prawomocności, w poniższy sposób:

- w jednym wydaniu ogólnopolskiego dziennika o średnim jednorazowym nakładzie w wysokości co najmniej 40 tysięcy egzemplarzy,
- na jednej z pierwszych pięciu stron wydania w module poziomym
- w ramce czarną czcionką Times New Roman lub podobną, nie mniejszą niż 13 punktów,
- czcionką pogrubioną (bold) zostaną przedstawione fragmenty: „w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów”, „**uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**”, „Eurocent S.A.”,

w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia niniejszej decyzji

III.

Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, postanawia się obciążyć Eurocent

S.A. w upadłości z siedzibą w Krakowie kosztami postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 23,40 PLN (słownie: dwadzieścia trzy złote czterdzieści groszy), w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Krakowie (dalej „Prezes UOKiK”, „Prezes Urzędu”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością prowadzoną przez EUROCENT S.A. z siedzibą w Krakowie, nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów¹.

Powyższe postępowanie zostało wszczęte w związku ze stałym, bieżącym monitorowaniem przez Prezesa UOKiK działań podejmowanych przez podmioty działające na rynku finansowym w zakresie m.in. treści wzorców umów.

W toku ww. postępowania uwzględnione zostały wyjaśnienia Spółki dotyczące m.in. rodzaju usług świadczonych na rzecz konsumentów oraz procedur związanych z udzielaniem pożyczek gotówkowych. Analizie poddany został również materiał dowodowy w postaci m.in. wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami przez Eurocent S.A. (obecnie: Eurocent S.A. w upadłości z siedzibą w Krakowie, dalej też: „Spółka”).

Wyniki analizy materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego wykazały istnienie podstaw do postawienia Spółce zarzutu naruszenia zakazu, o którym mowa w przepisie art. 24 ust. 1 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2019 r. poz. 369 ze zm., dalej „uokik”).

W związku z tym, postanowieniem nr RKR-27/2018 z dnia 26 czerwca 2018 r.² Prezes Urzędu wszczął przeciwko Spółce postępowanie w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w sentencji decyzji.

Jednocześnie, wskazanym wyżej postanowieniem nr RKR-27/2018³ zaliczono w poczet dowodów postępowania materiał dowodowy z postępowania wyjaśniającego w postaci pism Spółki wraz z załącznikami⁴.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania pismem z dnia 16 lipca 2018 r.⁵ Spółka poinformowała, że zwolniła pracowników i od dnia 20 marca 2018 r. nie prowadzi działalności. Ponadto wskazała, że dnia 20 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych wydał postanowienie w przedmiocie upadłości Spółki oraz ustanowienia zarządcy przymusowego jej majątku⁶. Spółka oświadczyła, że na dzień sporządzenia odpowiedzi nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej, jak również nie zatrudnia żadnych pracowników ani współpracowników.

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Spółka uznała stanowisko Prezesa UOKiK. Jednocześnie wniosła o wydanie decyzji w trybie art. 28 uokik. Spółka zobowiązała się do usunięcia skutków praktyki w drodze publikacji stosownego oświadczenia, określonego przy uwzględnieniu jej sytuacji finansowej. W tym miejscu Spółka pokreśliła swoją bardzo trudną sytuację finansową, która nie pozwala na przyjęcie dalej idących zobowiązań. Spółka poinformowała,

¹ Postępowanie prowadzone pod sygnaturą RKR-403-8/17/DN.

² Karty nr 1-4 w aktach sprawy.

³ Tamże,

⁴ Karty nr 5-68 w aktach sprawy.

⁵ Karty nr 71-105 w aktach sprawy.

⁶ Karta 86 w aktach sprawy.

że nie ma możliwości zidentyfikowania zamkniętego katalogu umów, które zostały zawarte w oparciu o wzorce umów zawierające postanowienia wyłączające koszty prowizji z kwoty kosztów zwracanych konsumentom przy wcześniejszej spłacie kredytu. Ponadto Spółka podała, że całość jej dokumentacji znajduje się obecnie w niezależnym zewnętrznym archiwum - Pomorskiej Agencji Finansowej - Toruń Sp. z o.o. w Toruniu, a sama Spółka (obecnie w osobie zarządcy przymusowego) nie ma możliwości i przede wszystkim środków pieniężnych na delegowanie osób do analizy tej dokumentacji. Brak płynności finansowej Spółki uniemożliwia zrealizowanie przez Spółkę ewentualnej masowej wysyłki korespondencji do pożyczkodawców. W ocenie Spółki realizacja takiego działania pogłębiłaby jej stan niewypłacalności i nastąpiłaby ze szkodą dla ogółu wierzycieli Spółki, w tym w szczególności ze szkodą dla osób fizycznych, które zainwestowały w Spółce własne środki pieniężne.

W przypadku nie uwzględnienia wniosku o wydanie decyzji w trybie art. 28 uokik Spółka zawnioskowała o wydanie decyzji na podstawie art. 27 uokik tj. uznającej praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 k.p.a. Spółka została poinformowana o możliwości wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów. Pismem z dnia 25 września 2019 r. (karty nr 108-109) Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz możliwości zapoznania się aktami sprawy. Spółka nie skorzystała z niniejszego uprawnienia.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu z dnia 30 maja 2012 r. do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000422501. Zakres prowadzonej przez Spółkę działalności obejmowała m.in. pozostałe formy udzielania kredytów (PKD 64.92.Z) i pozostałą finansową działalność usługową gdzie indziej niesklasyfikowaną, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z).

Na mocy decyzji ówczesnego Zarządcy Przymusowego w dniu 20 marca 2018 r. nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności operacyjnej⁷. W dniu 20 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych wydał postanowienie w przedmiocie upadłości Spółki oraz ustanowienia zarządcy przymusowego jej majątku.

Spółka prowadziła działalność na terenie całego kraju. Umowy z konsumentami zawierane były przeważnie poza lokalem przedsiębiorstwa, w miejscu zamieszkania klientów oraz w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej pośredników Spółki. Pożyczki udzielane były w wysokości od 300 zł do 15 000 zł, na okres od 21 tygodni do 24 miesięcy.

Spółka zawierała z konsumentami umowy w oparciu o wzorzec pn. „Umowa pożyczki gotówkowej” (dalej: „Umowa”), do których zastosowanie znajdują przepisy *ustawy o kredycie konsumenckim* (Dz.U. z 2018 r., poz. 993 ze zm., dalej „ukk”). Jedną z opłat, którą konsumenci zobowiązani byli ponieść w związku z zawarciem umowy, jest prowizja. Zgodnie ze wzorcem umowy jest to „wynagrodzenie Pożyczkodawcy z tyt. rozpatrzenia wniosku o udzielenie pożyczki oraz udostępnienie Pożyczkobiorcy kwoty Pożyczki” (pkt 1.5 Umowy). Jak wynika z przedłożonych przez Spółkę konkretnych umów wysokość prowizji była uzależniona od wysokości całkowitej kwoty pożyczki i wynosiła 25% tej kwoty.

We wzorcu Umowy Spółka zamieściła postanowienia o treści:

⁷ Por. Sprawozdanie bieżące Zarządcy Przymusowego z czynności zarządu nad majątkiem Eurocent Spółki Akcyjnej w Krakowie wraz z informacją na temat aktualnej sytuacji dłużnika, s.3, karty nr 89-102 w aktach sprawy.

„Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Zadłużenia bez ponoszenia dodatkowych opłat, przed Dniem Spłaty. W przypadku spłaty całości Całkowitej Kwoty Pożyczki Pożyczkobiorca jest zobowiązany do zapłaty na rzecz Pożyczkodawcy pozostałych składników Zadłużenia, pomniejszonych o kwotę Opłaty Operacyjnej, dotyczącej okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy. Strony wyraźnie postanawiają, że pomniejszeniu nie podlega Prowizja w związku z ryczałtowym, jednorazowym charakterem opłaty” [pkt 7.1 Umowy].

„Powyższe zasady dotyczące pomniejszania Zadłużenia stosuje się odpowiednio w przypadku spłaty przez Pożyczkobiorcę części Całkowitej Kwoty Pożyczki przed Dniem Spłaty.” [pkt 7.2 Umowy].

Stosowanie tego postanowienia oznacza, że w przypadku przedterminowej spłaty pożyczki całkowity koszt kredytu nie ulegał obniżeniu o kwotę prowizji proporcjonalną do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Ad pkt I sentencji decyzji

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa UOKiK prowadzona jest w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa UOKiK ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa UOKiK do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W opinii Prezesa UOKiK, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli lub mogli być kontrahentami Spółki, zawierając umowę pożyczki. Działania Spółki nie dotyczą interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna. Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawia się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieją zatem podstawy do oceny zachowania Spółki pod kątem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 *uokik* zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 *uokik* przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy.

Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- kwestionowane działania są działaniami przedsiębiorcy,
- działania przedsiębiorcy są sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
- działania te naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 *uokik* pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo*

przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r., poz. 646 ze zm.). W myśl art. 4 ust. 1 ww. ustawy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 2 ww. ustawy).

Wobec faktu, że Eurocent S.A. jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców należy uznać, że spółka ta posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik.

Na posiadanie przez Spółkę statusu przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* bez wpływu pozostaje okoliczność, że Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych ogłosił upadłość ww. spółki obejmującą likwidację majątku.

Ogłoszenie upadłości nie wyklucza uznania, że przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą⁸. Zamieszczenie w firmie upadłego informacji, że przedsiębiorca jest w stanie upadłości, informuje pozostałych uczestników obrotu gospodarczego o jego sytuacji prawnej i stanowi przyczynę wszczęcia postępowania upadłościowego, lecz nie powoduje z mocy prawa zakończenia bytu prawnego spółki, który trwa aż do chwili wykreślenia spółki z rejestru. To zaś następuje dopiero po zakończeniu postępowania upadłościowego. Powyższe wynika z brzmienia *ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze* (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 498), w której rozwiązanie spółki rozumiane jako definitywne zakończenie bytu prawnego, następuje z chwilą wykreślenia jej z rejestru przedsiębiorców. Zgodnie z art. 368 ust. 1 ww. ustawy sąd po wykonaniu ostatecznego planu podziału stwierdza postanowieniem zakończenie postępowania upadłościowego. Uprawnoczenie się wspomnianego postanowienia oznacza koniec postępowania upadłościowego. Dopiero wtedy, na podstawie art. 477 § 1 *ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 505), syndyk składa wniosek o wykreślenie spółki z rejestru.

Ogłoszenie upadłości nie wyklucza uznania, że przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą⁹. Zgodnie z art. 144 ust. 1 *Prawa upadłościowego* obowiązkowe jest podstawienie procesowe syndyka w miejsce upadłego. Zgodnie z tzw. teorią urzędową dotyczącą sytuacji syndyka w procesie, czy postępowaniu administracyjnym, syndyk nie jest niczym zastępcą bezpośrednim, lecz osobą pełniącą funkcję organu urzędowego. Działa w imieniu własnym, z mocy „własnego prawa”, jakkolwiek skutki podejmowanych przez niego czynności wchodzących w zakres zarządzania masą upadłości dotyczą upadłego. W związku z tym z punktu widzenia procesu cywilnego i postępowania administracyjnego syndyka uważa się - na zasadzie tzw. podstawienia (subrogacji) - za stronę w znaczeniu procesowym (formalnym). Stroną w znaczeniu materialnym pozostaje zaś upadły, będący rzeczywistym podmiotem spornego stosunku prawnego¹⁰.

Sprzeczność działań Spółki z prawem lub dobrymi obyczajami

Na gruncie *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Dobre obyczaje natomiast pozostają

⁸ Por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 4/08, OSNC 2009/7-8/100, Biul.SN 2008/6/11, M.Prawn. 2009/1/38-39.

⁹ Por. art. 144 ust. 2 i art. 160 ust. 1 *Prawa upadłościowego*; także np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1999 r., II CKN 358/99, OSNC 1999, nr 12, poz. 219 lub wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006 r., II CSK 40/05, OSNC 2006, nr 10, poz. 168.

¹⁰ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., IV CK 86/04, "Biuletyn SN" 2005, nr 2, s. 15.

klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów¹¹. Rozważenia, przy ocenie możliwości przypisania przedsiębiorcy stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wymaga zatem kwestia, czy jego zachowanie było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego.

W prowadzonym postępowaniu postawiono Spółce zarzut stosowania praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu w przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, o odpowiednią wartość pobranej opłaty prowizji, przypadającej na spłacaną wcześniej część kwoty kredytu, co może naruszać art. 49 ust. 1 i ust. 2 *ustawy o kredycie konsumenckim*.

Art. 49 ust. 1 ukk stanowi, iż *w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed spłatą*.

Natomiast zgodnie z art. 49 ust. 2 ukk *w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie, ust. 1 stosuje się odpowiednio*.

W ocenie Prezesa Urzędu¹² art. 49 ust. 1 i 2 ukk należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tym wyjątkiem, że redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty całości lub części kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Należy wskazać, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ukk, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 ukk i zgodnie z tym przepisem obejmuje: „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta”. Tym samym, art. 49 ust. 1 i 2 ukk nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt 6 tej ustawy. Interpretację taką potwierdza ostatnia część zdania w art. 49 ust. 1 ukk, zgodnie z którą obniżeniu podlegają nawet te koszty, które konsument poniósł przed spłatą kredytu.

Stanowisko Prezesa Urzędu w tej kwestii podzielone zostało przez Sąd Okręgowy w Łodzi III Wydział Cywilny Odwoławczy. W orzeczeniu z dnia 7 czerwca 2017 r. (sygn. III Ca 10/17) Sąd stwierdził, co następuje: „W ostatnim jednak czasie szala wyraźnie przechyliła się na korzyść konsumentów, a asumpt ku temu wspólne dało stanowisko Rzecznika (...) i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim wyrażone w maju 2016 r. Oba te podmioty zgodnie stwierdziły, że art. 49 ust. 1 ustawy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu,

¹¹Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07.

¹² Wskazana w dalszej części decyzji interpretacja przepisu została przedstawiona również w *Stanowisku Rzecznika Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim* https://rf.gov.pl/pdf/Stanowisko_UOKiK_RzF_1605016.pdf.

niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tymże wyjątkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Przedstawione zapatrywanie rozwiewa zatem ostatecznie wszystkie dotychczasowe wątpliwości. Niniejszy Sąd Okręgowy też akceptuje ten pogląd, ponieważ ma on silne umocowanie jurydyczne.” Ponadto w uzasadnieniu ww. wyroku sąd stwierdza, że: „nie sposób się więc zgodzić z forsowaną przez skarżący bank (...) koncepcją co do tego, że koszty kredytu dzielą się na dwie grupy. Po pierwsze chodzi o koszty, których wysokość została rozłożona w czasie, wobec czego zależą one od czasu obowiązywania umowy np. odsetki lub koszty ubezpieczeniowe. Natomiast drugi rodzaj kosztów ma charakter stały i nierozłożony w czasie, w związku z czym ich wysokość jest niezależna od długości obowiązywania umowy. Zaproponowany kierunek interpretacji nie jest przekonujący z dwóch powodów. Przede wszystkim należy mieć na uwadze, że taki podział kosztów nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w ustawie. Art. 49 ustawy mówi przecież o całkowitym koszcie kredytu, a więc o wszelkich kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, nie wprowadzając w tym zakresie żadnych różnicowań czy włączeń. Po drugie, taka interpretacja przepisu umożliwiłaby jego łatwe obchodzenie. Zamiast pobierania odsetek, kredytodawcy mogliby konstruować umowy kredytowe w taki sposób, że tylko w niewielkim stopniu, lub w ogóle nie pobieraliby odsetek, czy też prowizji z tytułu udzielonego kredytu, a więc wynagrodzenia z tytułu kapitału przekazanego kredytobiorcy, natomiast wynagrodzenie to ukryte by było pod tzw. opłatami przygotowawczymi, administracyjnymi itp. W ten sposób dochodziłoby do obejścia i naruszenia ratio legis art. 49 w związku z art. 5 pkt 6 ustawy. Już tylko na marginesie warto podkreślić, iż takie przypadki wcale nie są rzadkie, gdyż odzwierciedlenie tego można znaleźć w praktyce orzeczniczej niniejszego Sądu.

Powyższe stanowisko znajduje również odzwierciedlenie w brzmieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 133 z 22.5.2008, s. 66-92 ze zm.), którego implementację stanowią art. 48 i art. 49 ukk. W zdaniu drugim wskazanego ustępu dyrektywa stwierdza w sposób jasny i niebudzący żadnych wątpliwości, że konsument jest „uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”. Dyrektywa jasno wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu.

Z powyższego wynika, że opisywana praktyka Spółki jest sprzeczna z art. 49 ust. 1 i ust. 2 ukk.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Wskazana praktyka dotyczy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować, tj. nieoznaczonej grupy konsumentów, która zawarła ze Spółką umowę o kredyt konsumencki oraz zdecydowała się na skorzystanie z uprawnienia do przedterminowej spłaty kredytu. Z tego względu, w ocenie Prezesa Urzędu, interes konsumentów, który mógł zostać naruszony w wyniku działań podejmowanych przez Spółkę nie stanowi sumy indywidualnych interesów poszczególnych klientów, lecz ma charakter zbiorowy, co przesądza o możliwości uznania, iż działania te godzą w zbiorowy interes konsumentów.

Reasumując, w ocenie Prezesa Urzędu, opisane powyżej działanie Spółki polegające na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a tym samym naruszanie przepisu art. 49 ust. 1 ukk, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 uokik, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 tej ustawy. W takim przypadku, Prezes UOKiK wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania (art. 27 ust. 2 uokik).

W związku z powyższym oraz biorąc pod uwagę, że Spółka zaprzestała prowadzenia działalności operacyjnej, Prezes UOKiK stwierdził zaniechanie stosowania wskazanej wyżej praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów z dniem 20 marca 2018 r.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

Ad pkt II sentencji decyzji

Obowiązek publikacji decyzji

Zgodnie z art. 26 ust. 3 w związku z art. 27 ust. 4 uokik w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu może nakazać przedsiębiorcy publikację na jego koszt decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o nałożeniu na stronę obowiązku publikacji pkt I sentencji decyzji w prasie codziennej o odpowiednim nakładzie. W ocenie Prezesa UOKiK właściwym miejscem publikacji tego rodzaju oświadczenia jest dziennik o zasięgu ogólnopolskim o średnim jednorazowym nakładzie w roku poprzedzającym publikację oświadczenia przekraczającym 40 tys. egzemplarzy. Nakład ten powinien zostać ustalony na podstawie danych za I kwartał 2019 r. zestawianych przez Związek Kontroli Dystrybucji i Prasy¹³.

Środek ten, w ocenie Prezesa UOKiK, pozwoli zrealizować przede wszystkim cele edukacyjne decyzji. Dzięki temu wiedza o rozstrzygnięciu będzie mogła dotrzeć do konsumentów, a także innych przedsiębiorców działających w branży. Wśród konsumentów komunikat tej treści powinien zwiększyć ich świadomość i ostrożność w podejmowaniu decyzji związanych z zawarciem i realizacją umowy pożyczki. Przedsiębiorcy będą mogli z kolei dowiedzieć się o negatywnych konsekwencjach naruszania praw konsumentów, co odegra funkcję wychowawczą i prewencyjną.

Zakres obowiązków publikacyjnych jest proporcjonalny do możliwości Spółki i wagi naruszenia. Stanowi adekwatny do naruszenia obowiązek, którego realizacja nie będzie uciążliwa dla strony, a jednocześnie zrealizuje funkcję edukacyjną decyzji.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w punkcie II. sentencji.

Ad pkt III sentencji decyzji

Koszty postępowania

Na podstawie art. 80 uokik: *Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.* W myśl art. 77 ust. 1 ww. ustawy jeżeli w ramach prowadzonego postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Podobnie w treści przepisu art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego wprowadzono wymóg, zgodnie z którym: *jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz*

¹³ Dane za poszczególne miesiące danego roku można znaleźć pod następującym adresem: <https://www.teleskop.org.pl/zkdp/index.jsp?p=publicDataNoReg>,

termin i sposób ich uiszczenia. Natomiast stosownie do dyspozycji przepisu art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego - *do kosztów postępowania zalicza się (...) również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.*

Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes UOKiK w punkcie I sentencji niniejszej decyzji stwierdził naruszenie *przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.* Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną w trakcie niniejszego postępowania administracyjnego. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Eurocent S.A. w upadłości kosztami postępowania w wysokości 23,40 PLN (słownie: dwadzieścia trzy złote czterdzieści groszy). Na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 uokik Prezes UOKiK wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na uiszczenie kosztów niniejszego postępowania w wysokości 23,40 zł.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie III sentencji decyzji.

Koszty niniejszego postępowania należy uiścić w **terminie 14 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa nr **51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.**

POUCZENIE

- Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.) - **od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie** do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **w terminie miesiąca** od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, Pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków.
- W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie **postanowienia o kosztach** zawartego w pkt III rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **w terminie tygodnia** od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, Pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków.
- Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w zw. z art. 32 ust. 1 *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1.000 zł.
- Zgodnie z art. 102 ust. 1 i ust. 2 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 i ust. 2 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.
- Stosownie do treści art. 117 § 1 - 4 *Kodeksu postępowania cywilnego* strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może

się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Waldemar Jurasz
Dyrektor Delegatury UOKiK w Krakowie

Otrzymują:

1. pełnomocnik: [...]
2. RKR a/a.

